

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2653

Vragen van de leden **Bergkamp** en **Den Boer** (beiden D66) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het «Evaluatieadvies van de gemeenteraadsverkiezingen 2018» door de Kiesraad van 17 mei 2018* (ingezonden 28 mei 2018).

Antwoord van Minister **Ollongren** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 2 juli 2018).

Vraag 1

Kent u het «Evaluatieadvies gemeenteraadsverkiezingen en raadgevend referendum 21 maart 2018» van de Kiesraad, verschenen op 17 mei 2018?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 t/m 9

Wat is uw reactie op de aanbeveling van de Kiesraad, die eerder in 2008 en 2015 kritisch was over hulp in het stemhokje aan mensen met een verstandelijk beperking, om kiezers met een verstandelijke beperking de mogelijkheid te bieden om zich bij het uitbrengen van hun stem in het stemhokje te laten bijstaan door een lid van het stembureau?

Hoe beoordeelt u de uitspraak van de Kiesraad dat het aanvaardbaar is dat met het uitvoeren van hun aanbeveling iedere kiezer de mogelijkheid krijgt om hulp te verzoeken, gezien het feit dat stembureauleden niet eenvoudig vast kunnen stellen of een persoon daadwerkelijk een verstandelijke beperking heeft?

Vindt u, net als de Kiesraad, dat de afweging tussen stemvrijheid en stemgeheim enerzijds en het ontvangen van hulp anderzijds aan de kiezer zelf is?

Herinnert u zich behandeling van het amendement-Bergkamp/Van der Staaij², waarbij – gezien het feit dat het stembureau geen autoriteit is op het vaststellen van een verstandelijke beperking – de mogelijkheid van willekeur, ongelijkheid en het risico van verstoring van de orde in het stemlokaal

¹ <https://www.kiesraad.nl/adviezen-en-publicaties/adviezen/2018/5/17/evaluatieadvies-gemeenteraadsverkiezingen-en-raadgevend-referendum-21-maart-2018>

² Kamerstuk 33 990, nr. 18

wegens ongewenste discussies aangedragen werden als redenen om het amendement te ontraden?
Hoe beoordeelt u deze argumentatie, in het licht van het uitgebrachte advies van de Kiesraad?
Kunt u uiteenzetten hoe uw gesprekken, aangekondigd in uw brief van 20 maart 2018³, tot nu toe zijn verlopen en of er voortgang geboekt is voor oplossingen van de door u benoemde risico's?
Deelt u de mening dat het van belang is dat verstandelijk gehandicapten, die zelfstandig hun wil kunnen bepalen maar vanwege uiteenlopende redenen niet kunnen stemmen zonder hulp, dat deze kiezers deze hulp geboden moet worden door een lid van het stembureau?
Bent u bereid vaart te maken met de gesprekken en, parallel aan deze gesprekken, te werken aan een conceptwetsvoorstel met als doel een wijziging van de Kieswet om hulp aan verstandelijk gehandicapten in het stemhokje mogelijk te maken?

Antwoord 2 t/m 9

In aanloop naar de verkiezingen van 21 maart jl. is wederom discussie ontstaan over het geven van hulp bij het stemmen aan kiezers met een verstandelijke beperking. Mede naar aanleiding van die hernieuwde discussie zal het Ministerie van BZK, in overleg met (belangen)organisaties, de vraag onderzoeken hoe kiezers met een verstandelijke beperking hulp zouden kunnen krijgen om zelf in het stemhokje te stemmen. Dit heb ik toegezegd in de brief «Toegankelijkheid van het verkiezingsproces» van 20 maart 2018⁴.

Begin september vindt een rondetafelgesprek plaats met vertegenwoordigers van de betrokken (belangen)organisaties waaronder het College voor de Rechten van de Mens, de Kiesraad en Ieder(in). Zoals ik in mijn brief van 20 maart heb opgemerkt wil ik in dat gesprek aandacht laten uitgaan naar de vraag of het risico op ongewenste beïnvloeding voldoende kan afnemen als bijstand alleen wordt toegestaan door stembureauleden. Zij moeten immers neutraal zijn⁵. Bovendien kan in de instructie voor stembureauleden uitgebreid aandacht worden besteed aan het belang van neutraliteit. Ook zijn de voorwaarden waaronder hulp geboden kan worden onderwerp van gesprek. Zoals in de brief aan uw Kamer is gesteld moet bezien worden of de consequentie is dat hulp in het stemhokje moet worden toegestaan aan iedere kiesgerechtigde die daarom vraagt. Het stembureau is immers geen autoriteit die kan vaststellen of een kiezer al dan geen verstandelijke beperking heeft.

Ik verwacht de Kamer voor het einde van dit jaar over de uitkomsten van die gesprekken te informeren. Daarbij betrek ik uiteraard ook het evaluatieadvies van de Kiesraad.

³ Kamerstuk 31 142, nr. 82

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 31 142, nr. 82

⁵ Zie in dit verband ook artikel J 14 van de Kieswet, dat bepaalt dat de leden van het stembureau tijdens de uitoefening van hun functie geen blijk mogen geven van hun politieke gezindheid.